

101

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

JULES VERNE

INSULA CU ELICE

★★

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

JULES VERNE

INSULA CU ELICE

(Ediţie prescurtată)

Traducere, cuvînt înainte şi note
de
ION HOBANA

★ ★

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
101

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice cu privire la acest roman și la prezentarea lui grafică.

Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantastice" a revistei „Știință și tehnică", Casa Scînteii, Piața Scînteii nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE ÎNAPOIAZĂ

★

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE NU SE IAU ÎN CONSIDERAȚIE

Coperta-desen: D. IONESCU

(Urmare din numărul trecut)

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In drum spre San Diego, unde trebuiau să dea un concert, membrii unui cvartet parizian aflat într-un turneu prin Statele Unite suferă un accident în urma căruia sînt nevoiți să pornească mai departe pe jos. Cei patru instrumentiști — violoniștii Yvernès și Frascolin, violistul Pinchinat și violoncelistul Sèbastien Zorn — ajung într-un sat. Acolo se intilnesc cu un personaj ciudat, Calistus Munbar, care-i invită intr-o localitate ce se dovedește a fi nu mai puțin ciudată...

— Inainte de a continua, spune Frascolin, care simte un fel de neliniste vagă amestecindu-se cu sentimentul curiozității, vreau să vă fac o propunere.

— Care?

— De ce n-am urca în turnul bisericii? De acolo am putea să vedem...

— Nu! strigă Calistus Munbar, scuturîndu-și coama încîlcită. Nu acum... mai tîrziu...

— Și cînd? intreabă violoncelistul, care începe să se enerveze în fața atitor subterfugii misterioase.

— La sfîrșitul excursiei noastre, domnule Zorn.

— Ne vom intoarce aici?

— Nu, prieteni, plimbarea noastră se va încheia cu o vizită la observator, al cărui turn este cu o treime mai înalt decît săgeata bisericii.

— Dar, în sfîrșit, insistă Frascolin, de ce să nu profităm în această clipă?

— Pentru că... mi-ați strica planurile!

Și nu-i nici un mijloc de a obține un alt răspuns de la acest personaj enigmatic.

Pe la ora două, cvartetul a ajuns la marginile orașului, încins cu un superb grilaj împodobit cu flori și plante agățătoare. Dincolo se întinde cimpia, a cărei linie circulară se confundă cu linia orizontului.

Frascolin remarcă un lucru pe care nu socotește necesar să-l comunice și camarazilor săi. Explicația o vor găsi, fără îndoială, în vîrful turnului observatorului. Este vorba despre faptul că soarele, în loc să se afle la sud-vest, cum ar fi trebuit să fie la ora aceea, se află la sud-est

Această nepotrivire nu poate să nu zdruncine un spirit atît de meditativ ca al lui Frascolin, cînd Calistus Munbar îi schimbă cursul ideilor strigînd:

— Domnilor, tramvaiul pleacă peste cîteva minute! La drum către port!

— Către port? se miră Sébastien Zorn.

— Oh, o plimbare de cel mult o milă, care vă va îngădui sa admirați parcul nostru!

Dacă există un port, trebuie să fie situat puțin mai sus sau puțin mai jos de oraș, pe coasta Californiei... Intr-adevăr, unde ar putea să fie dacă nu într-un punct oarecare al acestui litoral?...

Puțin cam buimăciți, artiștii se așază pe banchetele unui vagon elegant în care se află mai mulți călători. Îi string cu toții mîna lui Calistus Munbar — acest diavol de om e cunoscut de toată lumea —, și motoarele pun tramvaiul în mișcare.

Calistus Munbar are dreptate să numească parc cîmpia care se întinde împrejurul orașului. Alei cărora nu li se vede capătul, peluze înverzite, bariere pictate, drepte sau în zig-zag; buchete de arbori — stejari, arțari, fagi, castani, ulmi, cedri tineri încă, însuflețiți de ciripitul păsărilor. Este o adevărată grădină englezească cu fîntîni țîșnitoare, brazde de flori în plină înflorire și prospețime primăvăratică, masive de arbuști în care se amestecă soiurile cele mai diferite. Un rîu își plimbă apele dătătoare de viață de-a lungul vîlcelelor acestei cîmpii...

Numai că totul pare artificial, ceea ce îl face pe ironicul Pinchinat să strige:

— Ia te uită! Asta-i tot ce aveți în materie de rîuri?

— Rîuri? se miră Calistus Munbar. La ce bun?...

— Ei na! Ca să aveți apă!

— Apă... adică o substanță în general nesănătoasă, microbiană și tifoidică?

— Fie, dar poate fi curățată...

— Și pentru ce să-ți dai osteneala, cînd e așa de ușor să fabrici o apă igienică, lipsită de orice impurități și chiar gazoasă sau feruginoasă, după plac...

— Dumneavoastră fabricați apa? întreabă Frascolin.

— Fără îndoială, și o distribuim caldă sau rece la domiciliu, după cum distribuim lumina, sunetul, ora, căldura, frigul, forța motrice, agenții antiseptici, electricitatea prin autoconducție...

— Vreți să mă faceți să cred că fabricați și ploaia pentru a uda peluzele și florile? replică Yvernès.

— Precum ați zis, răspunde americanul, făcînd să scînteieze bijuteriile de pe degetele cu care-și mîngîie barba.

— Ploaie la comandă! strigă Sébastien Zorn.

— Da, dragi prieteni, ploaie pe care conductele așezate sub pămînt o răspîndesc la timp și după toate regulile. Nu-i mai bine așa decît să aștepți bunul plac al naturii și să te supui capriciilor climei? Nu-i mai bine decît să tuni și să fulgeri împotriva intemperiilor, fără să poți înlătura cînd o secetă prelungită, cînd o umiditate prea persistentă?...

— Pînă aici, domnule Munbar! declară Frascolin. Că puteți produce ploaia la comandă, fie! Dar s-o împiedicați să cadă din cer...

— Cerul?... Ce amestec are cerul în toate astea?...

— Cerul, sau, dacă preferați astfel, norii plini de apă, curenții atmosferici cu cortegiul lor de cicloane, tornade, vijelii, rafale, uragane... Astfel cînd e vreme rea...

— Vreme rea? repetă Calistus Munbar.

— Da... iarna...

— Iarna? Ce înseamnă asta?

— Brumele, zăpezile, gheţurile, exclamă Sébastien Zorn, pe care răspunsurile ironice ale iancheului îl înfurie.

— Nu cunoaștem! răspunde liniștit Calistus Munbar.

Cei patru parizieni se privesc. Au de-a face cu un nebun sau cu un mistificator? In primul caz, trebuie închis; în al doilea, trebuie pedepsit zdravăn pentru aerele lui.

In acest timp, tramvaiul se deplasează încet în mijlocul grădinilor vrăjite. Lui Sébastien Zorn și camarazilor săi li se pare că dincolo de granițele acestui parc imens bucăți de pămînt cultivate metodic își etalează culorile diverse, ca eșantioanele de stofă expuse altădată la ușile croitorilor. Sînt, fără îndoială, cîmpuri cultivate cu legume: cartofi, varză, morcovi, napi, praz, în sfîrșit, tot ceea ce e necesar pentru a alcătui o supă desăvîrșită.

Dar iată că apare o uzină, dominînd cu coșurile sale acoperișurile joase de sticlă mată. Aceste coșuri, susținute cu odgoane de fier, seamănă cu acelea ale unui vapor în mers, ale unui „Great Estern", ai cărui 100.000 de cai putere ar face să se miște elicele puternice. Dar în locul unui fum des și negru, gurile lor nu scot decît fuioare subțiri, care nu întinează văzduhul.

— Ce-i cu întreprinderea asta? întreabă Pinchinat.

— Este o fabrică și are aparate evaporatoare cu petrol, răspunde Calistus Munbar, a cărui privire ascuțită amenință să străpungă lentilele ochelarilor.

— Și ce fabrică fabrica dumneavoastră?

— Energie electrică, distribuită orașului, parcului, cîmpiei, producînd forță motrice și lumină. Uzina alimentează totodată telegrafele, teleautografele, telefoanele, telefotourile, soneriile, cuptoarele de bucătărie, mașinile, aparatele cu arc și cu incandescență, lunile de aluminiu *, cablurile submarine...

— Cablurile submarine? îl întrerupe Frascolin.

— Da! Cele care leagă orașul cu diversele puncte de pe litoralul american.

---

* E vorba despre lămpi electrice de mari dimensiuni.

— Şi a fost necesar să se creeze o uzină atît de importantă ?

— Cred şi eu... cu consumul nostru de energie electrică... şi morală! replică Calistus Munbar. Vă rog să credeţi, domnilor, că ne-a trebuit o doză incalculabilă de energie pentru a întemeia acest oraş incomparabil, fără rival în lume!

După un sfert de milă, tramvaiul se opreşte în staţia portului.

Călătorii coboară, şi călăuza lor, revărsînd mereu fraze laudative, îi plimbă pe cheiurile care mărginesc antrepozitele şi docurile. Portul poate adăposti o duzină de nave. E mai mult un fel de bazin oval, terminat cu două diguri susţinute prin armături de fier şi luminate de două faruri care uşurează intrarea bastimentelor venind din larg.

Acum, bazinul nu găzduieşte decît o jumătate de duzină de nave, unele destinate transportului petrolului, altele transportului mărfurilor necesare consumaţiei cotidiene, şi cîteva bărci de pescuit prevăzute cu aparate electrice.

Frascolin observă că intrarea portului e orientată spre nord şi trage concluzia că el trebuie să fie situat în partea septentrională a unuia dintre acele promontorii pe care litoralul Californiei de Jos le trimite în Pacific. El constată de asemenea că curentul marin se propagă către est cu oarecare intensitate, strecurîndu-se pe lîngă botul digurilor ca valurile de-a lungul laturilor unui vas în mers — efect datorit fără îndoială fluxului, cu toate că mareele sînt foarte slabe pe coastele de vest ale Americii.

Dar e cazul să se grăbească dacă vor să se întoarcă în oraş pentru a lua trenul de seară spre San Diego. Sébastien Zorn îi aminteşte această condiţie lui Calistus Munbar, care răspunde:

— N-aveţi nici o grijă, dragi prieteni... Avem tot timpul... Ne vom întoarce în oraş cu tramvaiul, după ce vom vizita litoralul. Aţi dorit să aveţi o privire de ansamblu a acestei regiuni şi o veţi avea, înainte de un ceas, din înaltul turnului observatorului.

— Ne asiguraţi? insistă violoncelistul.

— Vă asigur că mîine la răsăritul soarelui nu veţi mai fi unde sînteţi în această clipă.

Nu pot decît să accepte acest răspuns destul de vag. De altfel, curiozitatea lui Frascolin, mai mult decît cea a camarazilor săi, e stîrnită în cel mai înalt grad. De abia aşteaptă să se afle în vîrful acestui turn, de unde, după cum afirmă americanul, privirea îmbrăţişează un orizont cu o circumferinţă de cel puţin o sută de mile. Dacă nici după asta nu vor cunoaşte poziţia geografică a acestui oraş neverosimil, vor trebui să renunţe pentru totdeauna.

De cealaltă parte a bazinului începe o a doua linie de tramvai, care merge de-a lungul ţărmului. Tramvaiul are 6 vagoane, în care s-au instalat mai mulţi călători. Calistus Munbar face semn cvartetului să se urce în vehiculul care porneşte imediat, ca şi cum nu i-ar fi aşteptat decît pe ei.

Cîmpia nu se deosebeşte prea mult de parcul situat între oraş şi port. Acelaşi şes întins, întreţinut cu grijă. Preerii verzi şi cîmpuri în locul peluzelor — iată totul. Ploaia artificială, ţîşnind din conductele

subterane, se răspîndeşte ca o aversă binefăcătoare asupra acestor lungi dreptunghiuri trasate cu sfoara şi echerul.

Linia tramvaiului urmează litoralul, avînd de o parte marea şi de cealaltă cîmpia. Vagoanele aleargă astfel 4 mile — aproximativ 5 kilometri. Apoi se opresc în faţa unei baterii de 12 tunuri de mare calibru, la a cărei intrare stă scris: „Bateria Pintenului".

In acest loc, coasta este tăiată neted. Se detaşează un fel de cap foarte ascuţit, asemănător cu prova unui vapor sau chiar cu pintenul unui cuirasat, despicînd valurile, care-l stropesc cu spuma lor albă. Efectul curentului, fără îndoială, căci hula din larg nu provoacă decît lungi încreţituri, din ce în ce mai slabe o dată cu coborîrea soarelui la orizont.

De aici porneşte o altă linie de tramvai, care coboară către centru, prima linie continuînd să urmeze sinuozităţile litoralului.

S-au plimbat de ajuns. Calistus Munbar îşi scoate ceasul (capodoperă a lui Sivan din Geneva — un ceas vorbitor, un ceas fonografic), apasă pe buton, şi deodată se aud distinct aceste cuvinte: „patru şi treisprezece minute".

— N-aţi uitat ascensiunea pe care trebuie s-o facem la observator? aminteşte Frascolin.

— Cum să uit, dragii şi vechii mei prieteni!... Mi-aş uita mai curînd propriul meu nume, care se bucură totuşi de oarecare celebritate! Încă patru mile, şi ne vom afla în faţa magnificului edificiu clădit la extremitatea Bulevardului 1, cel care desparte sectoarele oraşului nostru.

Tramvaiul a pornit. Dincolo de cîmpurile pe care cade mereu ploaia „de după-amiază" — aşa îi spunea americanul —, călătorii regăsesc parcul închis cu bariere, peluze, boschete şi straturi de flori.

Sună patru şi jumătate. Două minutare indică ora pe un cadran gigantic, foarte asemănător cu cel al clădirii parlamentului din Londra. Cadranul e aşezat pe faţa unui turn dreptunghiular.

La picioarele acestui turn se află clădirile observatorului. Unele, acoperite de emisfere metalice, cu deschizături transparente, permit astronomilor să studieze mersul stelelor. Ele mărginesc o curte centrală în mijlocul căreia se înalţă turnul înalt de 150 de picioare.

Luînd-o înaintea oaspeţilor săi, Calistus Munbar pătrunde prin uşa deschisă de un portar îmbrăcat într-o superbă livrea. Împreună cu ghidul său, cvartetul se urcă în ascensorul electric. Cuşca se înalţă cu o mişcare lină şi uniformă. După patruzeci şi cinci de secunde, ea se opreşte la nivelul platformei superioare a turnului.

Pe această platformă se ridică prăjina unui drapel gigantic, a cărui etamină fîlfîie sub adierea brizei de nord.

Ce naţionalitate indică drapelul? Nici unul dintre parizieni nu poate să răspundă. Parcă ar fi pavilionul american cu dungile sale roşii şi albe, dar în locul celor 67 de stele care străluceau pe firmamentul confederaţiei în acea epocă, pe blazon nu se vede decît una singură; o stea, mai curînd un soare de aur răsfirat pe albastrul blazonului şi întrecîndu-se parcă în strălucire cu astrul zilei,

— Drapelul nostru, domnilor! spune Calistus Munbar, descoperindu-se respectuos.

Sébastien Zorn și camarazii săi nu pot decît să-l imite. Apoi înaintează pe platformă pînă la balustradă și aplecîndu-se...

Ce strigăt — la început de surpriză, apoi de mînie — țîșnește din piepturile lor!

Cîmpia întreagă se înfățișează privirilor și această cîmpie nu prezintă decît un oval perfect, mărginit de orizontul marin. Atît de departe cît pot să vadă în larg, nu se zărește nici o bucată de pămînt.

Frascolin se întoarce către Calistus Munbar:

— Ne aflăm pe o insulă?

— După cum vedeți! răspunde iancheul, care schițează cel mai amabil dintre surîsuri.

— Și care este această insulă?

— Standard-Island.

— Și acest oraș?

— Milliard-City.

CAPITOLUL V

STANDARD-ISLAND ȘI MILLIARD CITY

In acea epocă se aștepta încă statisticianul îndrăzneț, dublat de un geograf, care să dea cifra exactă a insulelor răspîndite pe suprafața globului. Nu e prea temerar din partea noastră să admitem că această cifră se ridică la mai multe mii. Nu se găsea oare printre ele măcar una care să răspundă dorinței fondatorilor lui Standard-Island și exigențelor viitorilor săi locuitori? Nu, nici una! De aici ideea „americănește" practică de a crea o insulă artificială, care să fie ultimul cuvînt al industriei metalurgice moderne.

Standard-Island — ceea ce s-ar putea traduce prin „Insula-tip" — este o insulă cu elice. Capitala ei se numește Milliard-City. De ce aceste nume? Pentru că este orașul miliardarilor, un oraș gouldian, vanderbildtian și rotschildian... *

Ideea unei insule artificiale n-are nimic extraordinar în sine. Ea poate fi realizată cu ajutorul unei mase suficiente de materiale cufundate într-un fluviu, într-un lac sau într-o mare. Dar asta n-ar fi fost de ajuns. Dată fiind destinația sa, condițiile pe care urma să le satisfacă, insula trebuia să se poată deplasa și, în consecință, să fie plutitoare. Aceasta era dificultatea, dar o dificultate care nu întrecea posibilitățile uzinelor metalurgice, înzestrate cu mașini de o putere — ca să zicem așa — infinită.

6 ani înainte de epoca în care se situează începutul acestei povestiri, sub firma „Standard-Island Company limited", fusese fondată o companie cu un capital de 500.000.000 de dolari. Acest capital, împărțit

---

* Gould, Vanderbildt, Rotschild: Unii dintre cei mai mari bogătași ai epocii.

în 500 de părţi, era destinat fabricării unei insule artificiale. Ea trebuia să ofere nababilor din Statele Unite diversele avantaje de care sînt lipsite regiunile sedentare ale globului terestru.

După patru ani, insula era construită. Vom indica mai jos principalele ei dimensiuni, amenajările interioare, mijloacele de locomoţie, care-i îngăduie să utilizeze cea mai frumoasă parte a imensei suprafeţe a Pacificului.

Standard-Island e o insulă de oţel, şi rezistenţa scheletului ei a fost calculată pentru enorma greutate pe care trebuie s-o suporte. Ea este compusă din 270.000 de chesoane, avînd fiecare 16 metri şi 66 de centimetri înălţime, 10 metri lungime şi 10 lăţime. Avînd o formă ovală, insula măsoară 7 kilometri lungime pe 5 kilometri lăţime, iar circumferinţa sa este de 18 kilometri în cifre rotunde.

Toată partea scufundată a chesoanelor a fost acoperită cu un preparat găsit după lungi căutări şi care l-a făcut pe inventatorul său miliardar. Acest preparat împiedică algele şi scoicile să se agaţe de pereţii aflaţi în contact cu apa de mare.

Trebuiau create şantiere speciale pentru fabricarea giganticului aparat maritim. Este ceea ce a făcut „Standard-Island Company" după ce a cumpărat golful Madeleine şi litoralul său, la capătul lungii peninsule a vechii Californii, aproape de Tropicul Cancerului.

Se înţelege că nu putea fi vorba de a lansa insula pe suprafaţa Oceanului. Ea a fost fabricată în bucăţi, în compartimente, împreunate apoi pe apele golfului Madeleine. Această porţiune a ţărmului american a devenit portul de odihnă al insulei mişcătoare, care vine aici cînd are nevoie de reparaţii.

Trei sferturi din solul insulei, adică aproximativ 21 de kilometri pătraţi, sînt acoperite de vegetaţii. Peluzele parcului sînt mereu înverzite, cîmpurile cultivate intensiv abundă în legume şi în fructe, iar păşunile artificiale oferă hrana necesară celor cîteva turme. Este mult întrebuinţată electrocultura, adică influenţa curenţilor continui, care determină o acceleraţie extraordinară a creşterii şi apariţia unor legume de dimensiuni de necrezut, de pildă ridichi de 45 cm şi morcovi de 3 kg. Parcurile, grădinile de zarzavaturi, livezile pot să rivalizeze cu cele mai frumoase surate ale lor din Virginia şi Luisiana. Nu trebuie să ne mirăm : cheltuielile nu contează în această insulă, numită pe bună dreptate „Bijuteria Pacificului".

Capitala Milliard-City ocupă aproximativ o cincime, adică aproape 5 kilometri sau 500 de hectare, cu o circumferinţă de 9 kilometri. Aceia dintre cititorii noştri care au binevoit să-i întovărăşească pe Sébastien Zorn şi pe camarazii săi în timpul excursiei cunosc destul capitala pentru ca să nu se piardă în ea. De altfel, e greu să te rătăceşti în oraşele americane, care au fericirea şi totodată nenorocirea de a fi moderne. Fericire pentru simplitatea comunicaţiilor urbane, nenorocire pentru latura artistică şi fantezistă care le lipseşte cu desăvîrşire.

Şi acum, care este populaţia cuprinsă în această circumferinţă de 18 kilometri ?

Se pare că pămîntul numără actualmente 12 oraşe (dintre care 4

în China) care au mai mult de 1.000.000 de locuitori *. Ei, bine, insula cu elice nu are decît aproximativ zece mii — originari din Statele Unite. S-a urmărit ca între cetățenii care veneau să-și caute liniștea și odihna să nu se poată naște niciodată discuții internaționale. E destul, este chiar prea mult că ei nu sînt uniți sub același steag din punct de vedere religios. Ar fi fost însă dificil să se rezerve iancheilor din nord, care sînt babordezii insulei, sau americanilor din sud, care sînt tribordezii, dreptul exclusiv de a-și fixa reședința pe Standard-Island. De altfel, interesele companiei ar fi suferit prea mult.

După ce s-a isprăvit construcția solului metalic și a fost hotărîtă partea rezervată orașului, după ce planul străzilor și al bulevardelor a fost aprobat, au început să se înalțe și construcțiile: palate superbe, locuințe mai simple, magazine, edificii publice, biserici și temple, dar nici una dintre acele clădiri cu 27 de etaje, acei sky-screpers, adică „zgirie nori“, care se văd la Chicago. Materialele sînt în același timp ușoare și rezistente. Este întrebuințat mai ales aluminiul, un metal inoxidabil, de șapte ori mai ușor decît fierul la volum egal — „metalul viitorului“, cum îl numise Sainte-Claire Deville **. I se adaugă piatră artificială, acele cuburi de ciment care se orînduiesc cu atîta ușurință. Se folosesc pînă și cărămizile de sticlă, săpate, suflate, mulate ca niște butelii și unite printr-o zeamă subțire de mortar, cărămizi transparente care pot să realizeze idealul casei de sticlă...

Aceste diverse proprietăți aparțin companiei. Cei care locuiesc în ele nu sînt decît chiriași, fără a se ține seamă de mărimea averii lor. În ceea ce privește confortul, el este la înălțimea cerințelor acestor americani fabulos de bogați, pe lîngă care suveranii Europei și nababii Indiei nu pot să facă decît o figură mediocră.

De la început, afacerea s-a prezentat bine din punct de vedere financiar. Palatele și clădirile au fost închiriate cu prețuri fabuloase, ajungînd la cîteva milioane de familie. Și sînt unele familii care au putut să cheltuiască atît fără multă chibzuială.

În afara rentierilor, populația este alcătuită din profesori, furnizori, funcționari, servitori și străini în trecere, care nu sînt autorizați să se stabilească la Milliard-City sau pe insulă. Sînt foarte puțini avocați, ceea ce face ca procesele să fie... destul de rare; medici și mai puțini, ceea ce... a scăzut mortalitatea pînă la o cifră derizorie. De altfel, fiecare locuitor își cunoaște exact constituția; forța musculară, măsurată la dinamometru; capacitatea pulmonară, măsurată cu spirometrul; puterea de contracție a inimii, măsurată cu sfigmometrul...***

Există soldați pe Standard-Island? Da! Un corp de 500 de oameni sub ordinele colonelului Stewart, căci întinderile Pacificului nu sînt totdeauna sigure. În apropierea anumitor grupuri de insule, este prudent să fii pregătit împotriva piraților de tot felul.

---

* E vorba de epoca în care a fost scris romanul (1894). Astăzi pînă și Bucureștiul, care nu se numără printre cele mai mari orașe, are 1.500.000 de locuitori.

** H. Sainte-Claire Deville: (1818—1881), chimist francez, autorul teoriei disociației termice.

*** Sfigmometru (sau sfigmograf) — Instrument destinat măsurării și înregistrării vitezei și forței bătăilor pulsului.

Există poliție pe Standard-Island? Da! Cîteva grupe — și ele sînt suficiente pentru a garanta securitatea orașului, care n-are nici un motiv să fie tulburat... Țărmurile sînt păzite de un corp de agenți de vamă, veghind zi și noapte. Nu se poate debarca decît prin porturi. Și atunci, cum s-ar putea introduce pe insulă răufăcătorii?...

Am spus: porturile insulei. Există deci mai multe? Da, două, situate pe laturile insulei cu elice. Unul e numit Tribord-Harbour, celălalt Babord-Harbour, după terminologia folosită în marina franceză.

Prin Babord-Harbour și Tribord-Harbour se face aprovizionarea cu diverse mărfuri — petrol adus de nave speciale, făină și cereale, vinuri, bere și alte băuturi, ceai, cafea, ciocolată, coloniale, conserve etc. —; aici sosesc de asemenea boii, berbecii, porcii cumpărați de pe cele mai bune piețe ale Americii pentru a asigura consumul de carne proaspătă. Tot pe aici se importă stofele, lenjeria, articole de modă, pe care le poate pretinde cel mai rafinat dandy * sau cea mai elegantă femeie. Aceste obiecte sînt cumparate de la furnizori — cu ce preț nu îndrăznim să spunem, de teamă să nu trezim neîncrederea cititorului.

Admițînd toate acestea, se naște întrebarea: cum se face legătura între litoralul american și o insulă cu elice, care, prin însăși natura ei, este mișcătoare — o zi în cutare loc, o zi cu douăzeci de mile mai departe?

Răspunsul este foarte simplu. Standard-Island nu se deplasează la întîmplare, ci potrivit cu programul alcătuit de administrația superioară după avizul meteorologilor observatorului. Este o plimbare, susceptibilă totuși de modificări, prin această parte a Pacificului, care cuprinde cele mai frumoase arhipelaguri, evitîndu-se pe cît cu putință variația de temperatură, cauza atîtor afecțiuni pulmonare. Faptul acesta i-a îngăduit lui Calistus Munbar să spună cu privire la iarnă: „Nu cunoaștem!". Standard-Island nu se deplasează decît între a 35-a paralelă la nord și a 35-a paralelă la sud de Ecuator. Navele știu deci totdeauna unde să găsească „Bijuteria Pacificului", pentru că itinerarul său este reglementat dinainte între diversele grupe ale acestor insule minunate, care par tot atîtea oaze în imensul deșert al oceanului.

Există totuși o importantă problemă care merită osteneala de a fi lămurită.

Cum se procură apa pentru multiplele nevoi ale populației?

Apa?... Este fabricată prin distilare în două uzine speciale, situate în apropierea porturilor. Conductele o aduc pînă în oraș sau o plimbă sub păturile vegetale ale cîmpiei. Ea slujește astfel tuturor serviciilor domestice și publice și recade ca o ploaie binefăcătoare pe cîmpuri și peluze, care nu mai sînt supuse capriciilor cerului. Și această apă este nu numai dulce, dar și distilată, electrolizată, mai igienică decît cele mai curate izvoare, în care o picătură de mărimea unei gămălii de ac poate cuprinde 15 miliarde de microbi.

Rămîne de spus în ce condiții se efectuează deplasarea acestui mi-

---

* Dandy (cuvînt englezesc, încetățenit și în alte limbi): om elegant. Astăzi are un sens ușor peiorativ, ridiculizînd eleganța exagerată, bătătoare la ochi.

nunat aparat. El n-are nevoie de viteză mare, pentru că în șase luni nu trebuie să părăsească meleagurile cuprinse între Tropice, pe de o parte, și între meridianele 130 și 180, pe de altă parte. Standard-Island se mulțumește să străbată 15—20 de mile în 24 de ore.

Din fericire, electricienii au împins atît de departe progresul în meseria lor încît s-a putut cere totul de la electricitate, acest suflet al Universului. Ei i s-a încredințat și locomoția insulei artificiale. Două uzine ajung pentru a face să se miște motoare de o putere aproape infinită, furnizînd energia electrică sub formă de curent continuu cu un voltaj moderat de 2.000 de volți. Aceste motoare acționează un puternic sistem de elice, așezate în vecinătatea celor două porturi. Uzinele sînt conduse de doi ingineri-șefi, domnii Watson și Somwah, ajutați de un numeros personal de mecanici și fochiști, sub comanda supremă a comandorului Ethel Simcoë.

Viteza maximă a insulei, cînd mașinile dezvoltă 10.000.000 de cai putere, atinge 8 noduri pe oră. Cele mai puternice valuri stîrnite de vînt nu o clintesc din loc. Prin mărimea sa, ea se sustrage ondulațiilor hulei. Răul de mare nu-i de temut. In primele zile petrecute pe bord, abia dacă se simte ușorul tremur imprimat subsolului de rotația elicelor. Avînd pinteni de 60 de metri la provă și la pupă, insula despică apele fără efort și străbate fără zdruncinături vastul spațiu lichid oferit excursiilor sale.

Extraordinarul aparat marin se află la a doua călătorie în Oceanul Pacific. Cu o lună mai înainte, el părăsise golful Madeleine urcînd către paralela 35. Era încă în dreptul coastei Californiei de Jos cînd Calistus Munbar, aflînd că vestitul cvartet concertant părăsise San Francisco și se îndrepta spre San Diego, propuse să-și asigure concursul acestor eminenți artiști. Se știe cum a procedat față de ei, cum i-a îmbarcat pe insula cu elice, care staționa atunci nu departe de țărm și cum, grație acestei păcăleli, muzica de cameră avea să-i încînte pe diletanții din Milliard-City.

Aceasta este cea de-a opta minune a lumii, capodopera geniului uman, demnă de secolul al XX-lea, care-i poartă pe oaspeții săi — doi violoniști, un alto și un violoncelist — către meleagurile occidentale ale Oceanului Pacific.

CAPITOLUL VI

INVITAȚI... „INVITI"*

Admițînd că Sébastien Zorn, Frascolin, Yvernès, Pinchinat ar fi fost oameni care nu se miră de nimic, tot le-ar fi fost greu să se împotrivească unui legitim acces de mînie, apucîndu-l de gît pe Calistus Munbar. Să crezi că ai sub picioare solul Americii septentrionale și să fii dus în largul oceanului! Să te crezi la 20 de mile de San

* *Invitați... „Inviti"* = *Invitați... fără voie. Joc de cuvinte după o expresie latină folosită de* Tacit.

Diego, unde ești așteptat a doua zi pentru un concert, și să afli în mod brutal că te îndepărtezi de acest oraș pe bordul unei insule plutitoare! Intr-adevăr, accesul de minie ar fi fost îndreptățit.

Din fericire pentru american, el s-a pus la adăpost de această primă ieșire violentă. Profitind de surpriză, mai bine zis de năuceala cvartetului, el părăsise platforma turnului, se suise în ascensor și astfel, pentru moment, era ferit de reproșurile și violențele celor patru parizieni.

— Ce pungaș! strigă violoncelul.

— Ce animal! îi ține isonul viola.

— He! he!... Dacă, datorită lui, sîntem martorii atitor minuni.., spune simplu vioara solo.

— Vrei să-l aperi? întreabă vioara a doua.

— Nici o scuză! reia Pinchinat. Și, dacă există o justiție la Standard-Island, vom face să fie condamnat acest iancheu mistificator!

— Iar dacă există un călău, urlă Sébastien Zorn, vom face să fie spinzurat!

Pentru a obține aceste diverse rezultate, ar trebui mai întîi să coboare la nivelul locuitorilor insulei, poliția nefuncționînd la 150 de picioare în văzduh. Dar cușca ascensorului n-a revenit și nu există nimic care să semene cu o scară. Cvartetul se află deci în vîrful turnului, fără comunicație cu restul umanității.

Amurgul nu ține mult la aceste latitudini joase, și astrul radios se prăbușește ca un proiectil la orizont. Privirile pe care cvartetul le aruncă pînă la marginile cerului nu îmbrățișează decît o mare pustie, fără o pînză, fără urmă de fum. Pe cîmpie circulă tramvaiele, alergînd către periferia insulei sau deservind cele două porturi...

Cartierele comerciale ale orașului sînt încă frecventate la ora aceasta.

Trotuarele mobile își poartă încărcătura de-a lungul arterelor principale. La poalele turnului, în scuarul observatorului, e un du-te-vino de trecători. Prizonierii nu se sfiesc să le atragă atenția. In mai multe rînduri, Pinchinat și Frascolin scot strigăte răsunătoare. Sînt auziți, căci brațe se ridică spre ei, și cuvinte le ajung la urechi. Dar nici un gest de surpriză.

Se scurge o oră — o oră în care toate chemările au fost inutile. Invitațiile insistente ale lui Frascolin n-au mai mult succes decît invectivele multiplicate ale lui Sébastien Zorn. Ora mesei apropiindu-se, parcul începe să se golească de plimbăreți și străzile de leneșii care le străbat. Asta devine înnebunitor pînă la urmă!

— Fără îndoială, spune Yvernès, sîntem asemenea acelor profani atrași de un geniu rău într-o incintă sacră și condamnați să piară pentru că au văzut ceea ce ochii lor nu trebuiau să vadă...

— Și vom fi lăsați să pierim torturați de foame! adaugă Pinchinat.

— Asta nu se va intîmpla înainte de a fi epuizat toate mijloacele pentru a ne prelungi existența! strigă Sébastien Zorn.

— Și dacă vom ajunge să ne mîncăm unii pe alții... îi vom da numărul unu lui Yvernès! spune Pinchinat.

— *Cînd veți binevoi !* suspină *prima* vioară cu o voce înduioșată, plecîndu-și capul ca să primească lovitura mortală.

În această clipă, în adîncurile turnului se aude un zgomot. Cușca ascensorului urcă și se oprește la nivelul platformei. Crezînd că-l vor vedea apărînd pe Calistus Munbar, prizonierii se pregătesc să-l primească așa cum merită...

Cușca este goală.

Fie ! Dar asta nu înseamnă decît o amînare. Mistificații vor ști să-l găsească pe mistificator. Acum trebuie să coboare, și mijlocul cel mai indicat este ascensorul.

Cușca se pune în mișcare și-n mai puțin de un minut ajunge la parter.

— *Și cînd te gîndești că nu sîntem pe un sol natural* * *!* strigă Pinchinat, bătînd din picior.

Momentul nu e prea bine ales pentru astfel de calambururi. Nimeni nu-i răspunde. Ies tuspatru pe poarta larg deschisă. Curtea interioară este pustie. Cei patru o traversează și pornesc pe aleile scuarului.

Parizienii noștri au cel puțin privilegiul de a atrage atenția publică ? Da și nu. Sînt priviți, dar fără prea multă insistență — ca și cum ar fi unii dintre acei rari turiști care vizitează cîteodată Milliard-City. Cît despre ei, în aceste împrejurări extraordinare, nu se simt prea la largul lor și-și închipuie că trezesc atenția mai mult decît se *întîmplă în realitate.* Pe de altă parte, nu e de mirare că *acești insulari mobili, acești oameni care s-au izolat de semenii lor și rătăcesc pe* suprafața celui mai mare dintre oceanele sferoidului nostru, li se par artiștilor niște ființe bizare. Cu un pic de imaginație, s-ar putea crede că aparțin unei alte planete din sistemul solar. Este părerea lui Yvernès, pe care fantezia sa aprinsă îl poartă spre lumi imaginare.

Dar iată că, *urmînd* Bulevardul nr. 1, Frascolin se *oprește în* fața unui edificiu somptuos, pe frontonul căruia se etalează în litere de aur inscripția : Cazino. La dreapta superbei arcade de deasupra porții principale, un restaurant lasă să se zărească, prin geamurile înfrumusețate cu arabescuri, un șir de mese împrejurul cărora circulă un personal numeros.

— Aici se *mănîncă !* spune vioara a doua, consultînd din priviri pe camarazii săi înfometați.

Ceea ce determină răspunsul laconic al lui Pinchinat :

— Să intrăm !

Și iată-i intrînd în restaurant, unul după altul. Prezența lor nu e remarcată în chip deosebit în această întreprindere frecventată de obicei de străini. După cinci minute, înfometații noștri atacă primele *feluri ale unei* excelente *mese,* comandată de Pinchinat, care se pricepe. Din fericire, portmoneul cvartetului este bine garnisit, și, dacă

* Joc de cuvinte — se referă la faptul că insula cu elice este *o construcție* artificială, dar are și înțelesul de notă muzicală curată, fără accidente (bemoli sau diezi).

se golește la Standard-Island, cîteva rețete la San Diego nu vor întîrzia să-l umple din nou.

Masa îi insuflețește și le schimbă gîndurile. Poate că văd într-o lumină mai puțin întunecată aventura în care s-au angajat. Se știe că orchestranții beau zdravăn. Dar ceea ce este natural la niște oameni care-și cheltuiesc energia gonind undele sonore de-a lungul instrumentelor de suflat pare mai puțin scuzabil la minuitorii instrumentelor de coarde. N-are importanță! Yvernès, Pinchinat, Frascolin încep să vadă viața în roz și chiar în auriu în acest oraș al miliardarilor. Numai Sébastien Zorn, deși nu se lasă mai prejos decît camarazii săi, nu-și lasă mînia să se înece în vinurile franțuzești.

Pe scurt, cvartetul este destul de bine „făcut", cum se spune, cînd vine nota de plată. Ea este înmînată casierului Frascolin de către un oberchelner în haine negre.

A doua vioară își aruncă ochii asupra totalului, se ridică, se așază, se ridică iar, se freacă la ochi, se uită în tavan...

— Ce te-a apucat? întreabă Yvernès.

— Un tremur din cap pînă în picioare! răspunde Frascolin.

— E scump?

— Mai mult decît scump... Două sute de franci...

— Toți patru?

— Nu... fiecare.

— Ei, drace! exclamă Pinchinat.

— Hoții! strigă Sébastien Zorn.

Discuția, purtată în franțuzește, nu e înțeleasă de superbul oberchelner. Totuși acest personaj înțelege oarecum ceea ce se petrece. Dar dacă un surîs ușor i se desenează pe buze, este surîsul surprizei și nu al disprețului. Lui i se pare foarte natural ca o masă să coste 160 de dolari. Așa sînt prețurile pe Standard-Island.

— Să nu facem scandal! spune Pinchinat. Franța ne privește! Să plătim...

— Și, cu orice mijloc, să pornim spre San Diego! replică Frascolin. Poimîine n-o să mai avem cu ce să cumpărăm nici măcar un sandviș!

Acestea fiind zise, el scoate din portmoneu un teanc respectabil de dolari, care au, din fericire, curs la Milliard-City, și e gata să achite nota, cînd se aude o voce:

— Acești domni nu datorează nimic.

E vocea lui Calistus Munbar.

Iancheul tocmai intrase în sală vesel și surîzător, ca de obicei.

— El! strigă Sébastien Zorn, care simte dorința de a-l apuca de gît și de a-l strînge cum strînge gîtul violoncelului său la pasajele „forte".

— Calmează-te, dragul meu Zorn! spune americanul. Mai bine să trecem în salon, unde ne așteaptă cafeaua. Acolo vom putea vorbi în voie, iar la sfîrșit...

— Am să te sugrum! mugește Sébastien Zorn.

— Nu... ai să-mi săruți mîinile.

— Pentru nimic în lume! strigă violoncelistul, roșu de mînie.

După o clipă sînt întinşi pe divanuri moi, în timp ce iancheul se leagănă într-un balansoar.

Iată cum se prezintă el oaspeţilor:

— Calistus Munbar din New York, 50 de ani, urmaş al celebrului Barnum, actualmente supraintendent al Artelor Frumoase la Standard-Island, însărcinat cu tot ceea ce priveşte pictura, sculptura, muzica şi — în general — cu toate plăcerile oraşului. Şi acum, că mă cunoaşteţi...

— Nu eşti cumva şi agent de poliţie, însărcinat să atragă oamenii în cursă şi să-i reţină fără voia lor? întreabă Sébastien Zorn.

— Nu te grăbi să mă judeci, violoncel supărăcios. Aşteaptă sfîrşitul.

— Aşteptăm şi ascultăm, spune Frascolin pe un ton grav.

— Domnilor, continuă Calistus Munbar, luînd o poziţie graţioasă, nu doresc să tratez cu dumneavoastră în cursul acestei întrevederi decît despre muzică, aşa cum este ea înţeleasă în insula noastră cu elice. Milliard-City nu posedă încă teatre; cînd vom dori aceasta, vor ieşi din pămînt ca prin farmec. Pînă acum, concetăţenii noştri şi-au satisfăcut înclinaţiile muzicale cerînd unor aparate perfecţionate să-i ţină la curent cu capodoperele lirice şi dramatice. Compozitorii vechi şi moderni, marii comedieni ai zilei, artiştii cei mai la modă îi ascultăm, cînd avem chef, cu ajutorul fonografului...

— O flaşnetă, fonograful dumitale! strigă dispreţuitor Yvernès.

— Nu chiar atît cît ţi se pare, domnule primă vioară! replică supraintendentul. Avem aparate care au comis nu numai o dată indiscreţia de a vă asculta cînd vă produceaţi la Boston sau la Filadelfia. Şi, dacă vă face plăcere, veţi putea să vă aplaudaţi cu propriile dumneavoastră mîini.

În această epocă, invenţiile ilustrului Edison au atins ultima treaptă a perfecţiunii. Talentul efemer al comedienilor, al instrumentiştilor sau al cîntăreţilor este păstrat admiraţiei generaţiilor viitoare cu tot atîta precizie ca opera sculptorilor şi a pictorilor. Un ecou, dacă vreţi, dar un ecou fidel ca o fotografie, reproducînd nuanţele şi fineţea cîntecului sau a jocului în întreaga lor puritate.

Calistus Munbar spune acestea cu atîta căldură încît auditorii săi sînt impresionaţi.

Cînd se opreşte ca să-şi tragă răsuflarea, Pinchinat profită de acalmie.

— Toate bune, spune el. Dar, după cîte văd eu, Milliard-City n-a ascultat niciodată decît muzică în cutie, conserve melodice, care-i sînt expediate ca şi conservele de sardele sau de carne de bou...

— Iartă-mă, domnule violă.

— Te iert, insistînd asupra acestui punct: fonografele voastre nu închid decît trecutul, şi niciodată nu poate fi ascultat la Milliard-City un artist în aceeaşi clipă în care concertează...

— O să mă ierţi încă o dată.

— Prietenul nostru Pinchinat o să te ierte de cîte ori vei voi, domnule Munbar, spune Frascolin. El are buzunarele pline de iertă-

ciuni. Dar observaţia sa e întemeiată. Dacă aţi putea să vă puneţi în legătură cu teatrele din America sau din Europa...

— Şi crezi că-i imposibil, dragul meu Frascolin? strigă supraintendentul, oprind legănarea balansoarului său.

— Ce spui?...

— Spun că n-ar fi decît o chestiune de preţ — şi oraşul nostru e destul de bogat ca să-şi satisfacă toate capriciile, toate aspiraţiile în domeniul artei lirice! Iată de ce a şi făcut-o...

— Cum?...

— Cu ajutorul teatrofoanelor care sînt instalate în sala de concerte a acestui cazinou. Oare nu posedă compania un număr de cabluri *submarine scufundate în apele Pacificului? Oare nu pornesc ele* din golful Madeleine, fiind susţinute la celălalt capăt de geamanduri puternice? Ei bine, cînd concetăţenii noştri vor să asculte pe unul din cîntăreţii vechii sau noii lumi, pescuim unul din aceste cabluri şi trimitem un ordin telefonic agenţilor din golful Madeleine. Aceşti agenţi stabilesc legătura fie cu America, fie cu Europa. Firele sau cablurile sînt racordate cu oricare teatru sau sală de concerte, şi amatorii noştri, instalaţi în acest cazinou, asistă realmente la spectacole...

— Dar aplauzele lor nu sînt auzite de nimeni! strigă Yvernès.

— *Îţi cer iertare, dragă domnule Yvernès, dar aplauzele sînt trimise şi ele pe fir.*

Şi Calistus Munbar se lansează în consideraţii asupra muzicii, privită nu numai ca una dintre manifestările artei, dar şi ca agent terapeutic. Muzica exercitînd o acţiune reflexă asupra centrilor nervoşi, vibraţiile armonice au ca efect dilatarea vaselor arteriale şi influenţează asupra circulaţiei, făcînd-o să scadă sau să crească după nevoi. Muzica determină o accelerare a bătăilor inimii şi a mişcărilor respiratorii, în virtutea tonalităţii şi a intensităţii sunetelor, fiind totodată *un auxiliar al nutriţiei ţesuturilor.* Iată de ce la Milliard-City funcţionează posturi de energie muzicală, care transmit unde sonore la domiciliu...

Membrii cvartetului ascultă cu gura căscată. N-au auzit niciodată discutîndu-se arta lor din punct de vedere medical şi probabil că asta nu le face mare plăcere. Totuşi iată-l pe fantezistul Yvernès gata să se ambaleze în legătură cu aceste teorii:

— Da! da! strigă el după ultima tiradă a supraintendentului. Trebuie doar să alegi după diagnostic: Wagner sau Berlioz pentru temperamentele anemiate...

— Şi Mendelssohn sau Mozart pentru temperamentele sanguine, ceea ce înlocuieşte în mod avantajos bromura de stronţiu! răspunde Calistus Munbar.

Sébastien Zorn intervine atunci şi aruncă o notă brutală în mijlocul acestei cozerii de înaltă calitate.

— Să lăsăm toate astea, spune el. Pentru ce ne-ai adus aici?

— Pentru că instrumentele cu coarde exercită acţiunea cea mai puternică...

— *Într-adevăr, domnule! Şi pentru a vă calma nevrozele şi nevro-*

zații ne-ai întrerupt călătoria, ne împiedici să ajungem la San Diego, unde trebuia să dăm mîine un concert...

— Pentru asta, scumpii mei prieteni!

— Și n-ai văzut în noi decît niște felceri muzicali, niște farmaciști lirici? strigă Pinchinat.

— Nu, domnilor! răspunde Calistus Munbar ridicîndu-se. N-am văzut în dumneavoastră decît artiști de mare talent și de mare renume. Uralele cu care a fost primit cvartetul concertant în turneele sale din America au ajuns și pe insula noastră. „Standard-Island Company" socotește că a venit vremea să înlocuiască fonografele și teatrofoanele cu virtuoși în carne și oase, oferind miliardezilor inexprimabila bucurie de a asculta execuția directă a capodoperelor artistice. Compania a vrut să înceapă cu muzica de cameră înainte de a aduce trupe de operă. Ea s-a gîndit la dumneavoastră, reprezentanți recunoscuți ai acestui gen muzical, și m-a însărcinat să vă obțin cu orice preț, să vă răpesc dacă trebuie. Sînteți deci primii artiști care au acces pe Standard-Island și vă las să vă imaginați ce primire vă așteaptă!

Yvernès și Pinchinat se simt foarte mișcați de frazele entuziaste ale supraintendentului. Nici nu le dă prin gînd c-ar putea să fie o mistificare. Frascolin, om chibzuit, se întreabă dacă e cazul să ia în serios această aventură. La urma urmei, într-o insulă atît de neobișnuită e firesc ca lucrurile să apară sub un aspect neobișnuit. Cît despre Sébastien Zorn, el e hotărît să nu se predea.

— Nu, domnule! strigă el. Nu se pune stăpînire pe oameni fără a li se cere consimțămîntul!... Vom depune o plîngere împotriva dumitale!...

— O plîngere... cînd ar trebui să mă copleșiți de mulțumiri, ingraților! replică supraintendentul.

— Și vom obține o despăgubire, domnule, continuă violoncelistul.

— O despăgubire!... cînd vă ofer de o sută de ori mai mult decît ați putea spera...

— Despre ce este vorba? întreabă practicul Frascolin.

Calistus Munbar scoate din portmoneu o foaie de hîrtie cu emblema insulei și o prezintă artiștilor spunînd:

— *Semnăturile dumneavoastră pe acest act, și afacerea este încheiată.*

— Să semnăm fără să citim? se miră a doua vioară. Asta nu se obișnuiește nicăieri!

— N-ați avea de ce să vă căiți! spune Calistus Munbar într-un acces de ilaritate care-i cutremură tot trupul. Dar să procedăm conform obiceiului. Este un angajament pe care vi-l propune compania, un angajament de un an, începînd de astăzi, care are ca obiect interpretarea muzicii de cameră așa cum o prevedeau programele dumneavoastră în America. După 12 luni, Standard-Island se va întoarce în golful Madeleine, unde veți ajunge la timp...

— Pentru concertul nostru de la San Diego, nu-i așa? strigă Sébastien Zorn, San Diego, unde vom fi primiți cu fluierături...

— Nu, domnilor, cu urale! Diletanții sînt totdeauna prea onorați

şi prea fericiţi cind artişti ca dumneavoastră binevoiesc să se facă ascultaţi... chiar cu o intirziere de un an.

Cum să rămii supărat pe un asemenea om?

Frascolin ia hirtia şi o citeşte cu atenţie.

— Ce garanţie vom avea? intreabă el.

— Garanţia companiei, acoperită de semnătura domnului Cyrus Bikerstaff, guvernatorul nostru.

— Şi salariile vor fi cele pe care le văd trecute in act?

— Exact, adică 1.000.000 de franci...

— Pentru toţi? strigă Pinchinat.

— Pentru fiecare, răspunde surîzind Calistus Munbar, şi nici măcar această cifră nu e pe măsura talentului dumneavoastră, pe care nimic n-ar putea să-l recompenseze la justa sa valoare!

Ar fi greu să fii mai amabil, şi totuşi Sébastien Zorn protestează. El nu vrea să accepte cu nici un preţ. El vrea să plece la San Diego, şi Frascolin reuşeşte să-l calmeze cu destulă greutate.

De altfel, faţă de propunerea supraintendentului, o oarecare neîncredere nu e de loc deplasată. Un angajament de un an, cu un salariu de 1.000.000 de franci pentru fiecare poate fi un lucru serios? Foarte serios după cum constată Frascolin cînd intreabă:

— Aceste salarii sînt plătibile?

— În sferturi — şi iată primul trimestru, răspunde supraintendentul.

Din teancurile de bancnote care-i burduşesc portmoneul, Calistus Munbar face 4 pachete de cîte 50.000 de dolari (250.000 de franci) şi le dă lui Frascolin şi camarazilor săi.

Iată un mod americănesc de a rezolva afacerile!

Sébastien Zorn este zguduit în oarecare măsură. Dar cum la el reaua dispoziţie nu-şi pierde niciodată drepturile, nu poate să-şi reţină această reflecţie:

— În definitiv, la preţul cu care se vînd lucrurile în insula voastră, dacă se plăteşte 25 de franci o potirniche, fără indoială că o pereche de mănuşi costă 100 de franci, iar o pereche de cizme 500.

— O, domnule Zorn, compania nu se uită la asemenea fleacuri şi doreşte ca artiştii cvartetului concertant să fie scutiţi de orice cheltuială in timpul şederii lor pe insulă...

La asemenea oferte generoase, nu se poate răspunde decît prin iscălirea angajamentului. Este ceea ce fac Frascolin, Pinchinat şi Yvernès. Sébastien Zorn murmură că toate acestea sînt absurde... Să te îmbarci pe o insulă ambulantă e un lucru lipsit de bun simţ... O să vedem cum o să se sfîrşească povestea asta... În sfîrşit se hotărăşte să semneze.

După indeplinirea acestei formalităţi, dacă Frascolin, Pinchinat şi Yvernès nu sărută mîna lui Calistus Munbar, cel puţin i-o strîng cu căldură. Trei strîngeri de mînă valorînd fiecare 1.000.000!

Iată cum s-a lansat cvartetul concertant într-o aventură de necrezut şi in ce imprejurări au devenit membrii săi invitaţii fără voie ai insulei.

CAPITOLUL VII

SPRE VEST

Standard-Island lunecă încetișor pe apele Oceanului Pacific, care-și îndreptățește numele în această epocă a anului.

Sébastien Zorn și camarazii săi s-au obișnuit cu această mișcare domoală și nici nu-și mai dau seama că navighează. Oricît de puternice ar fi sutele de elice, la care sînt înhămați milioane de cai putere, doar un freamăt ușor străbate trupul metalic. Milliard-City nu tremură pe temelia sa. Orașul nu cunoaște oscilațiile hulei, căreia i se supun totuși cele mai mari cuirasate ale marinei de război.

După cîteva săptămîni de odihnă în golful Madeleine, consiliul notabililor insulei, întrunit prin grija președintelui companiei, hotărîse programul croazierei anuale. Aveau să viziteze principalele arhipelaguri din răsăritul Pacificului, respirînd aerul atît de bogat în ozon.

Dacă insula cu elice nu este dotată cu instinctul special al animalelor, acest al șaselea simț al orientării care le călăuzește într-acolo unde le cheamă nevoile lor, ea este condusă de o mînă sigură, urmînd un program îndelung discutat și aprobat în unanimitate. Pînă acum n-a existat nici un dezacord asupra acestui punct între tribordezi și babordezi. In virtutea unei hotărîri comune, se merge spre vest, către grupul insulelor Sandwich...

A doua zi, cvartetul părăsește hotel „Excelsior" și se instalează într-un apartament al cazinoului, pus la dispoziția sa — apartament confortabil și bogat mobilat. Bulevardul 1 se află în fața ferestrelor lor. Sébastien Zorn, Frascolin, Pinchinat, Yvernès au fiecare camera sa, în jurul unui salon comun. De două ori, de trei ori, de cîte ori pe zi au chef, vor lua masa la restaurant, unde oberchelnerul nu le va mai prezenta notele sale fantastice.

De altfel, Calistus Munbar, încîntat de a se fi descurcat atît de bine în această afacere încurcată, vrea ca membrii cvartetului să-și poată îndeplini orice dorință. Este imposibil să-ți imaginezi un supraintendent mai amabil. El ocupă unul dintre apartamentele cazinoului, ale cărui diverse servicii îi sînt puse sub conducere, și are un salariu demn de măreția și dărnicia sa. Preferăm să nu indicăm cifra...

Cazinoul cuprinde săli de lectură și de joc. Există de asemenea un fumoar în care funcționează transportul direct la domiciliu al fumului de tutun preparat de către o societate fondată recent. Tutunul arde în arzătoarele unei întreprinderi centrale, și fumul purificat și curățat de nicotină este distribuit prin țevi speciale fiecărui amator. N-ai decît să-ți lipești buzele de capetele de chihlimbar ale țevilor și un contor înregistrează consumul zilnic.

Cazinoul, în care diletanții pot veni să se îmbete cu muzica transmisă de pe continent, căreia i se vor adăuga acum concertele cvartetului, adăpostește și colecțiile de artă ale orașului. Amatorilor de pictură muzeul, bogat în tablouri vechi și moderne, le oferă numeroase capodopere cumpărate cu aur greu, pînze ale școlilor italiană, olan-

deză, germană, franceză, pe care le-ar putea invidia muzeele din Paris, Londra, München, Roma, Florența... Pentru ca să li se asigure o viață eternă, aceste tablouri sînt așezate în interiorul unor vitrine în care s-a făcut vid. Este interesant de observat că impresioniștii, neliniștiții, futuriștii nu s-au aglomerat încă în acest muzeu, dar, fără îndoială, Standard-Island nu va scăpa de invazia ciumei decadente. Muzeul posedă de asemenea statui de reală valoare, marmure ale marilor sculptori vechi și moderni așezate în curțile cazinoului. Datorită climatului fără ploi și neguri, grupurile, statuile, busturile pot să reziste fără să fie atinse de scurgerea timpului.

Ar fi riscant să pretindem că aceste minuni sînt des vizitate, că nababii din Milliard-City ar avea o înclinație deosebită pentru operele de artă, că simțul lor artistic ar fi foarte dezvoltat. Trebuie să remarcăm totuși că sectorul tribordez numără mai mulți amatori decît sectorul babordez.

Sălile cele mai frecventate ale cazinoului sînt cele de lectură, destinate revistelor și jurnalelor europene și americane. După ce au fost răsfoite, *citite și recitite, revistele sînt așezate pe rafturile bibliotecii,* unde se aliniază mai multe mii de lucrări a căror clasare necesită prezența unui bibliotecar cu un salariu de 25.000 de dolari — și el este poate cel mai puțin ocupat dintre funcționarii insulei. Biblioteca cuprinde de asemenea un anumit număr de cărți fonografice: în loc să-ți dai osteneala să citești, apeși pe un buton și asculți vocea unui excelent lector.

Cît despre jurnalele din „localitate", ele sînt redactate, compuse, imprimate în atelierele cazinoului sub conducerea a doi redactori-șefi. Unul este „Starboard Chronicle" pentru sectorul tribordezilor; celălalt, „New Herald", pentru sectorul babordezilor. In afara acestor două jurnale, mai există ziare hebdomadare sau lunare, reproducînd articolele gazetelor străine, apoi magazine ilustrate, fără a număra o duzină de foi de club, foi de seară și bulevardiere consacrate mondenităților curente. Ele nu au alt scop decît pe acela de a distra o clipă, adresîndu-se spiritului... și chiar stomacului. Da! Unele sînt imprimate pe pastă comestibilă cu cerneală de ciocolată. După ce sînt citite, *sînt mîncate la prima masă. Unele sînt astringente, altele ușor purgative,* și organismul se acomodează foarte bine cu ele. Cvartetul găsește această invenție pe cît de agreabilă pe atît de practică.

— Iată o lectură care se digerează ușor! observă judicios Yvernès...

— Și o literatură hrănitoare! răspunde Pinchinat. Patiserie și literatură amestecate, asta se potrivește de minune cu muzica igienică!

Cvartetul se pune la curent cu diversele ramuri ale administrației. Mai întîi, școlile. Instrucția e gratuită și obligatorie, iar profesorii sînt plătiți ca niște miniștri. Dacă ar fi să-l credem pe Calistus Munbar, se învață limbile vii și moarte, istoria și geografia, fizica și matematica, artele mai bine decît în orice universitate sau academie din lumea veche. Adevărul este că elevii nu se înghesuie de loc la cursurile publice, și, dacă generația actuală a rămas cu oarecare spoială în urma studiilor făcute în colegiile din Statele Unite, generația de mîine va avea mai multe rente decît învățătură. Aici este punctul nevralgic, și

poate că nişte fiinţe umane nu pot decît să piardă izolîndu-se astfel de umanitate...

Cvartetul ştie acum ceea ce îl interesează în legătură cu organizarea vieţii administrative pe Standard-Island şi poate să guste din plin farmecul acestei navigaţii, care-l poartă către vestul Pacificului. Dacă soarele n-ar răsări cînd dintr-un punct al insulei, cînd dintr-altul, Sébastien Zorn şi camarazii săi ar crede că se află pe uscat. De două ori au izbucnit furtuni cu vijelii violente şi rafale teribile. Hula din larg vine să se sfarme de trupul metalic, acoperindu-l de spumă... Dar Standard-Island nici nu se clinteşte sub asalturile acestei mări furtunoase. Furiile oceanului sînt neputincioase. Geniul omului a învins natura.

După 15 zile, la 11 iunie, are loc un prim concert de muzică de cameră, al cărui afiş, scris cu litere electrice, este plimbat de-a lungul marilor bulevarde. Se înţelege de la sine că instrumentiştii au fost prezentaţi în prealabil guvernatorului şi municipalităţii. Cyrus Bikerstaff le-a făcut cea mai călduroasă primire. Jurnalele au amintit succesele cvartetului concertant în S.U.A. şi au felicitat pe supraintendent că şi-a asigurat concursul artiştilor — în chip cam arbitrar, după cum se ştie.

Faptul că parizienii au fost angajaţi cu salarii fabuloase nu trebuie să ne facă să credem că concertele lor vor fi oferite gratuit publicului. Dimpotrivă, administraţia înţelege să se aleagă cu un beneficiu frumos, aşa cum fac acei impresari americani pe care cîntăreţele îi costă un dolar măsura şi chiar nota. Toate locurile costă la fel : 200 de dolari fotoliul.

Cînd Sébastien Zorn, Pinchinat, Frascolin, Yvernès apăreau în faţa spectatorilor din New York, Chicago, Filadelfia, Baltimore nu era o exagerare din partea lor să spună : iată un public care preţuieşte cîteva milioane. Ei bine, în seara aceea ar fi rămas departe de adevăr dacă n-ar fi numărat cu miliardele. Gîndiţi-vă numai ! Jem Tankerdon, Nat Coverley şi familiile lor strălucesc în primul rînd de fotolii. Pe celelalte locuri, un număr de amatori care, dacă sînt submiliardari, au totuşi o „pungă bine garnisită", cum remarcă Pinchinat. „Haidem !" — spune şeful cvartetului cînd vine ora să apară pe scenă. Şi ei pornesc nu mai emoţionaţi sau poate chiar mai puţin decît în faţa unui public parizian, care are mai puţini bani în buzunar, dar mai mult simţ artistic...

Executanţii fac minuni în această sală înmiliardată, pe bordul insulei plutitoare, la suprafaţa unui abis a cărui adîncime depăşeşte 5.000 de metri în această parte a Pacificului. Ei obţin un succes considerabil şi justificat, mai ales în faţa amatorilor din sectorul tribordez. Dacă sala-i plină, împrejurimile cazinoului sînt înţesate de lume. Foarte mulţi sînt cei care n-au putut să-şi procure un fotoliu sau o strapontină, fără să mai vorbim despre cei pe care i-a gonit preţul mare al locurilor. Dar aplauzele lor nu sînt mai puţin vii.

Aceste aplauze izbucnesc şi mai puternic cînd, la sfîrşitul concertului, Sébastien Zorn, Yvernès, Frascolin şi Pinchinat se prezintă pe

terasa pavilionului din stînga. Bulevardul 1 este inundat de lumină. Din înălțimi, lunile electrice revarsă raze pe care palida Selene * trebuie să fie geloasă.

In fața cazinoului, pe trotuar, puțin mai la o parte, un cuplu atrage atenția lui Yvernès. Bărbatul, cu o statură deasupra celei mijlocii, cu fizionomia distinsă, severă, tristă chiar, poate să aibă 50 de ani. Femeia, ceva mai tînără, înaltă, cu aerul mîndru, lasă să se vadă sub pălărie cîteva șuvițe de păr alb. Yvernès, impresionat de atitudinea lor rezervată, îl întreabă pe Calistus Munbar:

— *Cine sînt aceste persoane?*

— Aceste persoane? răspunde supraintendentul, ale cărui buze schițează o strîmbătură destul de disprețuitoare. Sînt niște melomani pătimași.

— Și de ce nu și-au oprit locuri în sala cazinoului?

— Era prea scump pentru ei.

— Atunci averea lor...?

— Abia 200.000 de franci rentă.

— Pfui! Și cine sînt acești bieți nenorociți?

— Regele și regina Malecarliei.

CAPITOLUL VIII

NAVIGAȚIE

După ce crease acest extraordinar aparat de navigație „Standard-Island Company" trebui să facă față cerințelor unei duble organizări: maritimă și administrativă.

Prima are ca director, mai bine zis căpitan, pe comandorul Ethel Simcoë, din marina Statelor Unite. Este un om de 50 de ani, navigator experimentat, cunoscînd temeinic întinderile Pacificului, curentele, furtunile, stîncile, formațiile coraliene. E omul cel mai indicat să conducă cu o mînă sigură insula cu elice încredințată grijii sale, precum și existențele bogătașilor, de care-i răspunzător în fața acționarilor societății.

A doua organizare, aceea care cuprinde diverse servicii administrative, este în mîinile unui guvernator. Cyrus Bikerstaff este un iancheu din Maine, unul dintre statele federale care au luat foarte puțin parte la *luptele fratricide ale confederației americane în timpul războiului* de secesiune **. Cyrus Bikerstaff a fost deci ales în chip fericit ca să păstreze echilibrul între cele două sectoare ale insulei cu elice.

Cyrus Bikerstaff este în același timp și primarul capitalei. Ca atare el ocupă primăria, așezată la una dintre extremitățile Bulevardului I și opusă observatorului, unde se află reședința comandorului Ethel Simcoë.

---

* Selene: personaj din mitologia greacă, fiică a titanului Hiperion și a surorii sale Theia. Zeița Lunii — prin extensie, Luna.

** Războiul de secesiune: război civil care a izbucnit în Statele Unite ale *Americii, în legătură cu desființarea sclaviei (1861—1865).*

Cînd Sébastien Zorn, Pinchinat, Yvernès, Frascolin îi sînt prezentați de către supraintendent, ei încearcă o impresie foarte favorabilă, aceea produsă de individualitatea unui om bun și drept, înzestrat cu spirit practic, care nu se lasă pradă nici prejudecăților, nici himerelor.

Cvartetul, încîntat de primire, nu-și ascunde satisfacția față de Calistus Munbar.

— Da, d-l Cyrus Bikerstaff e un om amabil, răspunde supraintendentul cu o ușoară mișcare din umeri. Păcat că n-are un miliard, două...

— Nimeni nu-i desăvîrșit! replică Pinchinat.

Guvernatorul-primar este dublat de doi adjuncți, care-l ajută în administrația foarte simplă a insulei cu elice. Consiliul municipal este înlocuit de consiliul notabililor — 30 de personaje dintre cele mai calificate prin inteligența și averea lor. Consiliul se întrunește cînd e cazul să ia vreo măsură importantă — între altele, stabilirea itinerarului ce trebuie urmat în interesul igienei generale.

Navigația continuă către vest. În fiecare zi, în clipa în care soarele depășește meridianul, ofițerii observatorului de sub ordinele comandorului Ethel Simcoë stabilesc punctul. Un cadran cvadruplu, așezat pe fețele laterale ale clopotniței primăriei, dă poziția exactă în longitudine și latitudine, și aceste indicații sînt reproduse telegrafic la răspîntii, în hoteluri și edificii publice, în interiorul locuințelor particulare, o dată cu ora care se schimbă urmînd deplasarea către est sau vest. Miliardezii știu deci în orice clipă unde se află Standard-Island.

Dacă încăpățînatul de Sébastien Zorn refuză să admire aceste minuni, dacă Frascolin este mai moderat în sentimente, entuziastul Yvernès trăiește într-o stare de încîntare continuă. După părerea lui, încă înainte de sfîrșitul secolului al XX-lea mările vor fi brăzdate de orașe plutitoare. Acesta va fi ultimul cuvînt al progresului și al confortului în viitor.

Între timp, membrii Cvartetului concertant și-au mărit numărul cunoștințelor, fiind siguri că vor fi primiți peste tot cu brațele deschise.

În primul rînd, i-au făcut o vizită compatriotului lor Athanase Dorémus, profesor de dans, de grații și prestanță. E un bătrîn de 70 de ani, slăbuț, uscat, mic de statură, cu privirea vie, avînd încă toți dinții, cu părul bogat, alb ca și barba.

— Cît sînt de fericit, dragii mei compatrioți, cît sînt de fericit! repetă el de douăzeci de ori la prima vizită. Cît sînt de fericit că vă văd! Ați avut o idee excelentă venind să vă fixați în acest oraș! Nu veți regreta; eu n-aș putea concepe acum, că m-am obișnuit, că se poate trăi și altfel!

— Și de cît timp sînteți aici, domnule Dorémus? întreabă Yvernès.

— De 18 luni, răspunde profesorul. Sînt de la întemeierea insulei. Grație excelentelor referințe de care dispuneam la New Orleans, serviciile mele au fost primite de către domnul Cyrus Bikerstaff, adoratul nostru guvernator. Și din acea zi binecuvîntată, salariul care mi-a fost

atribuit pentru a conduce un conservator de dans, de grații și prestanță mi-a îngăduit să trăiesc...

— Ca un milionar! strigă Pinchinat.

— O, milionarii aici...

— Știu... știu, dragul meu compatriot. Dar, după cum ne-a dat de înțeles supraintendentul, cursurile conservatorului dumneavoastră nu prea sînt frecventate...

— E adevărat că n-am decît elevi particulari — și numai oameni tineri. Americanii se cred înzestrați din naștere cu toate grațiile trebuincioase. Așa că preferă să ia lecții în secret, și în secret le transmit și eu frumoasele maniere franțuzești.

În legătură cu rivalitatea dintre cele două sectoare ale insulei, Athanase Dorémus confirmă spusele lui Calistus Munbar. După părerea sa, ar exista un punct negru la orizont și chiar amenințarea unei vijelii apropiate. E de temut un conflict de interese și de amor propriu între tribordezi și babordezi. Familiile Tankerdon și Coverley, cele mai bogate de prin partea locului, dovedesc o gelozie crescîndă una față de cealaltă. S-ar putea produce o explozie dacă o combinație oarecare nu va reuși să le apropie. Da... o explozie!

— Dacă asta nu va face insula să sară în aer, n-avem de ce să ne neliniștim, observă Pinchinat.

— Cel puțin atita vreme cît sîntem și noi pe aici, adaugă violoncelistul.

— O, insula e solidă, dragii mei compatrioți! răspunde Athanase Dorémus. De 18 luni de cînd se plimbă pe mare, nu i s-a întîmplat nici un accident cît de cît însemnat. Gîndiți-vă că e făcută din tablă de oțel!

Pinchinat întreabă atunci ce părere are profesorul despre guvernatorul Cyrus Bikerstaff.

— Este și el de oțel?

— Da, domnule Pinchinat, răspunde Athanase Dorémus. Este un administrator foarte priceput, înzestrat cu o mare energie. Din nenorocire, la Milliard-City nu ajunge să fii de oțel...

— Trebuie să fii de aur, ripostează Yvernès.

— Aveți dreptate... De aur, sau nu contezi cîtuși de puțin!

Într-adevăr, în ciuda înaltei sale situații, Cyrus Bikerstaff nu este decît un agent al companiei. Funcția îl obligă să se mențină între cele două partide, să păstreze o atitudine împăciuitoare, să nu riște nimic care ar putea să placă unuia și să displacă celuilalt. O politică dificilă.

Pe insulă încep să se nască idei care ar putea duce la un conflict între cele două sectoare. Dacă tribordezii s-au stabilit pe Standard-Island cu gîndul de a se bucura în liniște de bogățiile lor, babordezii încep să regrete afacerile. Ei se întreabă de ce n-ar putea fi utilizată insula cu elice ca un imens vas de comerț, de ce n-ar transporta ea mărfuri pe diversele piețe ale Oceaniei, de ce este izgonită orice industrie de pe Standard-Island... Pe scurt, cu toate că nu se află aici

decît de mai puțin de doi ani, acești ianchei, în frunte cu Tankerdon, se simt cuprinși de nostalgia negoțului.

Părăsindu-l pe Athanase Dorémus, cvartetul promite să revină să-l vadă. In mod obișnuit, profesorul se duce după-amiază la cazinou, unde nu se prezintă nimeni. Și acolo, nevrînd să poată fi acuzat de nerespectarea îndatoririlor sale, așteaptă, pregătindu-și lecția în fața oglinzilor nefolosite ale sălii.

In această vreme, insula cu elice înaintează către vest și puțin către sud-vest, astfel încît să ajungă în arhipelagul Sandwich. La această latitudine, atît de aproape de zona toridă, temperatura este de pe acum ridicată. Miliardezii ar suporta-o greu fără prospețimea brizei marine. Din fericire nopțile sînt răcoroase, și, chiar în plină caniculă, arborii și peluzele, stropite de ploaia artificială, își păstrează verdeața lor atrăgătoare...

Călătorii pe care îi sperie navigația ar trebui să adopte acest fel de traversare pe bordul unei insule mișcătoare. In aceste condiții, capriciile mării nu mai sint de temut. Cu 10.000.000 de cai putere în pîntece, Standard-Island nu poate fi niciodată reținută de lipsa de vînt și e destul de puternică pentru a lupta împotriva vînturilor potrivnice. Dacă ciocnirile constituie o primejdie, această primejdie nu e pentru ea. Cu atît mai rău pentru navele care s-ar arunca în plină viteză asupra coastelor ei de fier. De fapt, aceste întîlniri sînt foarte puțin probabile, grație farurilor care luminează porturile, prova și pupa, grație lunilor de aluminiu ale căror licăriri electrice saturează atmosfera în timpul nopții. Cît despre furtuni, nu merită să mai vorbim de ele. Standard-Island este în stare să pună o stavilă miniei valurilor.

Totuși, cînd pașii îi poartă pe Pinchinat și Frascolin în partea din față sau din spate a insulei, fie la bateria Pintenului, fie la bateria Pupei, sînt amîndoi de părere că se simte lipsa capurilor, a promontoriilor, a golfurilor, a țărmurilor... Acest litoral nu-i decît un meterez de oțel menținut cu milioane de șuruburi și nituri. Și cum ar mai regreta un pictor stîncile bătrîne, zbîrcite ca pielea unui elefant și acoperite de ierburi marine pe care le mîngîie valurile fluxului!

CAPITOLUL IX

ARHIPELAGUL SANDWICH

Există în această parte a Pacificului un lanț submarin căruia i s-ar putea vedea desfășurarea de la vest-nord-vest către est-sud-est pe o întindere de 900 de leghe dacă abisurile de 4.000 de metri care-l despart de alte pămînturi oceaniene s-ar goli deodată. Lanțul nu lasă să se vadă decît opt vîrfuri: Nühau, Kaouaï, Oahu, Molokaï, Lanaï, Mauï, Kaluhani, Hawai. Aceste opt insule de mărimi inegale constituie arhipelagul hawaian, altfel zis grupul insulelor Sandwich.

Nu e pentru prima dată cînd insula cu elice vizitează arhipelagul hawaian. Ea a traversat și anul trecut aceste locuri, atrasă de climatul lor sănătos.

In dimineaţa zilei de 9 iulie se zăreşte insula Oahu, la 5 mile spre sud-vest. Deasupra ei, impung cerul la est Diamond Head, un bătrin vulcan care domină rada portului, şi un alt con, numit de către englezi Castronul de punch. După cum observă comandorul, dacă acest enorm lighean ar fi umplut cu brandy sau gin, John Bull * nu s-ar sfii să-l golească pină la ultima picătură.

Trecind între Oahu şi Molokaï, Standard-Island evoluează ca un vas sub acţiunea cîrmei, combinind jocul elicelor de la tribord şi de la babord. Cvartetul contemplă înălţimile care se desfăşoară in faţa ochilor lui. Din larg nu se văd decît grupuri de arbori, boschete de portocali şi alte magnifice specimene ale florei temperate. La vest, printr-o deschizătură strîmtă a recifului, apare un mic lac interior, lacul Perlelor, un fel de cîmpie lacustră, presărată cu vechi cratere.

Aspectul insulei Oahu este destul de plăcut, şi antropofagii, ** atît de doriţi de Pinchinat, nu pot să se plingă de scena pe care se desfăşoară isprăvile lor. Cu condiţia să se mai dedea isprăvilor lor canibalice, viola nu va mai avea nimic de dorit...

Dar iată-l strigind deodată:

— Doamne, ce văd ?...

— Ce vezi ? intreabă Frascolin.

— Acolo... clopotniţe...

— Da ! Şi turnuri... şi palate !... adaugă Yvernès.

— Nu-i posibil ca aici să fi fost mincat căpitanul Cook *** !

— Nu ne aflăm în insulele Sandwich ! spune Sébastien Zorn, ridicînd din umeri. Comandorul a rătăcit drumul.

— Fără îndoială ! replică Pinchinat.

Nu ! Comandorul Simcoë nu s-a rătăcit. Acolo este Oahu, şi oraşul care se întinde pe mai mulţi kilometri patraţi este Honolulu.

Trebuie să recunoaştem : s-au produs multe schimbări din perioada cînd marele navigator englez a descoperit acest grup... Nu numai că limba băştinaşilor tinde să dispară în faţa limbii anglo-saxone, dar arhipelagul cuprinde acum americani, chinezi şi, în sfirşit, portughezi graţie serviciilor maritime stabilite între insulele Sandwich şi Europa. Indigeni se mai găsesc totuşi — şi încă destui pentru a satisface curiozitatea celor patru artişti — dar tipul mîncătorului de carne omenească nu mai poate fi intîlnit.

— O, culoare locală ! strigă prima vioară, ce mînă te-a răzuit de pe paleta modernă ? !

Da ! Timpul, civilizaţia, progresul, care este o lege a naturii, s-au şters aproape cu totul această culoare.

---

* John Bull (în englezeşte „bull" = taur) : poreclă dată englezilor, ironizînd spiritul lor greoi şi încăpăţînat.

** In 1894 (data apariţiei romanului), antropofagia mai exista încă în unele insule ale Pacificului. Trebuie spus că în supunerea popoarelor din Africa, Asia şi din alte părţi ale lumii colonialiştii „civilizaţi" s-au arătat mai sălbatici decît sălbaticii. Dimpotrivă, niciodată aşa-zişii sălbatici nu au făcut vreun rău albului care s-a purtat cu ei omeneşte. In acest sens un admirabil exemplu e acela al celebrului explorator rus Mikluho Maklai.

*** James Cook : navigator englez (1728—1779). A condus trei expediţii în Oceania.

— Calistus Munbar ne-a mai jucat o festă! afirmă Pinchinat, amintind că, după spusele supraintendentului, insulele Sandwich ar fi ultimul bastion al sălbăticiei în Pacific.

Şi, cînd îi fac reproşuri amare, Munbar răspunde clipind din ochiul drept:

— Ce vreţi, dragii mei prieteni! Lucrurile s-au schimbat atît de mult de la ultima mea călătorie, încît nu le mai recunosc nici eu!

Ceea ce poate fi susţinut în mod sigur este că dacă s-au produs schimbări, ele s-au petrecut în condiţii extraordinar de rapide. Odinioară insulele Sandwich aveau o monarhie constituţională fondată în 1837.

— Deci exista un rege, spune Yvernès, un rege constituţional, în locul unui maimuţoi cu pene, un rege căruia străinii veneau să-i prezinte umilele lor omagii!...

— Sînt sigur, afirmă Pinchinat, că această majestate nu avea măcar un inel în nas şi-şi aducea dinţii falşi de la cei mai buni dentişti ai lumii noi!

— Ah! Civilizaţie, civilizaţie! repetă prima vioară. Vechii canaci n-aveau nevoie de *dinţi falşi ca să-şi muşte prizonierii de război!*

Să li se ierte acestor fantezişti felul lor de a vedea lucrurile. Da! A existat un rege la Honolulu sau, cel puţin, exista o regină, Liliuokalani, *astăzi detronată, care a luptat pentru drepturile fiului său, prinţul* Adey, împotriva pretenţiilor unei oarecare prinţese Kaiulani... Pe scurt, multă vreme, arhipelagul a fost într-o efervescenţă revoluţionară, exact *ca aceste state ale Americii sau ale Europei, cărora le seamănă chiar* şi sub acest aspect.

Dar englezii erau acolo şi vegheau. Se pare că prinţesa Kaiulani *se bucura de simpatia Marii Britanii. Pe de altă parte, guvernul* japonez era gata să-şi asume protectoratul insulelor...

— Ei bine, dar americanii? Aceasta e întrebarea pe care i-o pune Frascolin lui Calistus Munbar.

— Americanii? răspunde supraintendentul. Ei nu ţin de loc la acest protectorat. Cu condiţia să aibă în insulele Sandwich o staţiune maritimă rezervată pachebotiurilor de pe liniile Pacificului, ei se declară satisfăcuţi. *

Cvartetul face cîteva plimbări foarte interesante. Indigenii plac parizienilor noştri. Au trăsături caracteristice accentuate, tenul brun, fizionomia blîndă şi totodată plină de mîndrie.

Se înţelege că, de la sosirea insulei plutitoare, ambarcaţiile portului, încărcate cu amatori, vin adesea să-i dea tîrcoale. Timpul e minunat, marea liniştită şi nimic nu-i mai plăcut decît o excursie de 20 de kilometri pînă aproape de acest litoral nituit, pe care agenţii de vamă exercită o supraveghere atît de severă.

---

* Şi totuşi americanii nu s-au declarat satisfăcuţi! Chiar în 1894, anul în care Jules Verne *scria romanul de faţă, guvernul „democratic şi republican"* al Statelor Unite, începea cucerirea insulelor Hawai. În anii următori, alte insule aveau să devină posesiuni americane: Guam, Porto-Rico (1898), Samoa (1900), Insulele Virgine (1917).

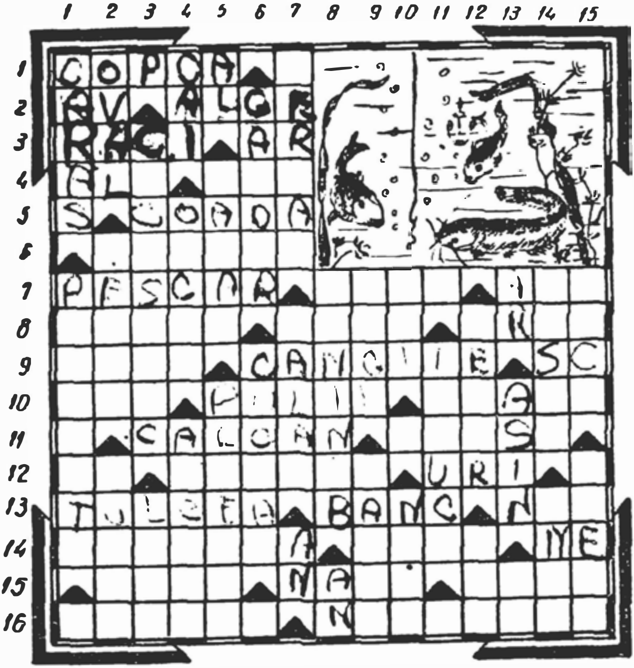
Printre acești excursioniști s-ar fi putut remarca un mic vas care, în fiecare zi, navighează stăruitor în apele insulei cu elice. Este un fel de cuter malaiez cu două catarge, cu pupa de formă pătrată, pe care se află o duzină de oameni, sub ordinele unui căpitan cu figură energică. Guvernatorul nu-i cuprins de bănuieli cu toate că această stăruință ar fi putut părea suspectă. Intr-adevăr, echipajul cuterului nu încetează să observe insula pe întregul său perimetru, hoinărind de la un port la altul, examinind cu atenție litoralul. La urma urmei, admițind că ar fi avut intenții răuvoitoare, ce ar fi putut să facă acest echipaj împotriva unei populații de 10.000 de locuitori? Iată de ce nimeni nu ia în seamă cuterul, fie că evoluează în cursul zilei, fie că-și petrece nopțile pe mare.

Cvartetul își ia rămas bun de la insula Oahu în dimineața zilei de 10 iulie.

(Continuare în numărul viitor)

Amintim cititorilor că în numărul 100 (paginile 16-17) a fost publicată harta cu itinerarul insulei cu elice.

PISCICOLA

ORIZONTAL :

1) *Gaură în gheaţă făcută pentru a se pescui ; 2) Jumătatea unui peşte de Dunăre — Plante acvatice ce influenţează viaţa eleşteelor prin îmbogăţirea în oxigen a apei şi care totodată servesc ca hrană peştilor ; 3) Sînt căutaţi pentru carnea lor gustoasă — 100 mp ; 4) La telefon — Luntre mică de pescari (Banat) ; 5) Serveşte peştelui la înot şi ca mijloc de apărare ; 6) Clasificat după specii sau mărime ; 7) Vînător acvatic ! — Forma unei cozi de peşte exotic — Acolo unde peştii se simt... în apele lor ; 8) Arbore melifer — Construcţie horticolă — Cu creşterea lor se ocupă ciprinicultura ; 9) Formează scheletul aripioarelor la anumiţi peşti (sing.) — Unealtă mare de pescuit pe coastele Mării Negre (pl.) — Scandiu ; 10) „Scrumbiile" ce se obţin în pescuitul de primăvară în Marea Neagră (sing.) — Cea mai cunoscută este cea de la Orăştie — A prinde ; 11) Peşte de mare cu corpul turtit şi lat şi cu ochii aşezaţi pe partea stîngă a corpului — Serveşte la prins peşte ; 12) Oraş antic în Chaldeea — Peştişor din bălţile bănăţene — A duşmăni ; 13) Important centru pescăresc la Dunăre — Gîrlă de chefali — Poate avea capul semirotund, tronconic, plat ; 14) A transforma substanţele alimentare în compuşi necesari organismului — Peşte de Dunăre — Neon ; 15) Aşezare pescă-*

rească în baltă sau pe malul Dunării ce ține numai în epoca pescuitului — Momeală pentru pești — Îngrădire de trestii, nuiele etc. în care se păstrează peștele viu ; 16) Stațiune balneo-climaterică din R.P. Romînă — Mîncare de pește.

VERTICAL :

1) Pește de apă stătătoare — Pește care în afară de Marea Neagră, Azov și Caspică nu se mai găsește în alte ape de pe pămînt ; 2) De forma oului — Cei de apă se hrănesc exclusiv cu pești, producînd pagube foarte mari — Pește... fiert ; 3) Pasăre de baltă ce se hrănește și cu pești — Fire metalice ; 4) Cei „de mare" sînt niște peștișori numiți hipocampi — Uragan (poetic) — Unealtă mare de pescuit ; 5) Alexandru — Guturai — Pești de apă dulce ce stau mai mult la fund ; 6) Cunoscut scriitor sovietic — Simț care la pești are o foarte mare importanță în căutarea hranei ; 7) Motiv pentru care se seacă eleșteele de vară, peștii fiind depozitați în eleșteele amenajate special — Pești răpitori din apele noastre — 365 de zile ; 8) Scoarțe de lînă — Antemeridian ; 9) Plasă cu care se pescuiește din luntre — Comună în raionul Cîmpeni ; 10) Tria ! — Zăvor de lemn ; 11) Momeală de metal pentru prinderea anumitor pești ; 12) Un pescuitor al unui anumit pește de Dunăre — Pește de mare asemănător cu lacherda ; 13) Argon — Măgar — Negație ; 14) Este și de pește — Sportul... peștilor ; 15) Cîrlig pentru prinderea somnului de Dunăre — Altă plasă de prins pește întinsă pe cercuri de nuiele.

Dicționar la îndemînă : UR—ERIC—ARADA

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

PUTEȚI CÎȘTIGA

2.000 lei

CUMPĂRÎND

CU

3

LEI

un

LOZ ÎN PLIC

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU